

Landsbyggsdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande om Förslag till Europaparlamentets och rådets förordningar; KOM (2011) 425 om den gemensamma fiskeripolitiken och KOM (2011) 416 om den gemensamma marknadsordningen för fiskeri- och vatten- bruksprodukter

Konkurrensverket fokuserar i sitt yttrande på förslaget till ny gemensam marknadsordning för fiskeri- och vattenbruksprodukter, KOM (2011) 416. Konkurrensverket kommenterar förslaget utifrån sitt uppdrag att arbeta för en effektiv konkurrens till nytta för konsumenterna.

Kommissionen presenterar ett antal förslag som syftar till att förbättra den gemensamma marknadsordningen så att den bistår fiskeri- och vattenbrukssektorn i övergången till hållbara produktionsmetoder.

Förslaget innebär bl.a. att producenter i flera led av värdekedjan i fiske och vattenbruk ges i uppdrag att stabilisera marknaderna och förbättra producenternas lönsamhet. Konkurrensverket kan inte se annat än att detta, om producenterna lyckas, medför en begränsning av marknaderna till nackdel för konsumenterna bl.a. genom minskat utbud och högre priser.

Förslaget innebär bl.a., Kapitel II Avsnitt I och II, att medlemsstaterna, under vissa förutsättningar, får erkänna alla producentgrupper för fiskeri- och vattenbruksprodukter, som ansöker om sådant erkännande, som fiskeri- eller vattenbruksproducentorganisationer. Fiskeri- och vattenbruksproducentorganisationer får upprättas på eget initiativ av producenter av fiskeri- respektive vattenbruksprodukter i en eller flera medlemsstater. Fiskeriproducentorganisationerna ska sträva efter att uppnå ett antal mål bl. a. ska de "förbättra villkoren för utsläppande på marknaden av medlemmarnas produkter", "stabilisera marknaderna" och "förbättra producenternas lönsamhet". Även vattenbruksproducentorganisationerna ska sträva efter att uppnå ett antal liknande mål bl. a. "förbättra villkoren för utsläppande på marknaden av medlemmarnas produkter" och "förbättra produ-

Adress 103 85 Stockholm
Besöksadress Torsgatan 11
Telefon 08-700 16 00
Fax 08-24 55 43
konkurrensverket@kkv.se

centernas lönsamhet". I huvudsak ska dessa mål uppnås genom att fiskeri- och vattenbruksproducentorganisationerna kan vidta ett antal åtgärder som kontrollerar och styr utbudet av fiskeri- och vattenbruksprodukter på marknaden.

Förslaget innebär vidare att producentorganisationer som erkänts i en eller flera medlemsstater på eget initiativ får upprätta en sammanslutning av fiskeri- eller vattenbruksproducentorganisationer. Syftet med dessa anges vara att på ett mer effektivt sätt förverkliga de mål som fastställts för anslutna producentorganisationer samt att samordna och utveckla verksamhet som är av gemensamt intresse för anslutna producentorganisationer.

Enligt förslaget får även branschorganisationer omfattande flera led av förädlingskedjan upprättas, på eget initiativ av aktörer om sysslar med fiskeri- och vattenbruksprodukter i en eller flera medlemsstater, och erkännas. Även dessa ska sträva efter att kontrollera utbudet av fiskeri- och vattenbruksprodukter på marknaden. De ska bl.a. sträva efter att "Hjälpa till att bättre samordna utsläppandet på marknaden och tillhandahållandet på marknaden av fiskeri- och vattenbruksprodukter från unionen".

Konkurrensverket ifrågasätter starkt de föreslagna åtgärderna, som i mycket hög grad riskerar att begränsa konkurrensen på marknaderna för fiskeri- och vattenbruksprodukter. För att ovan beskrivna organisationer ska erkännas krävs bl.a. att de är "tillräckligt ekonomiskt aktiva" och att de kan bidra till att förverkliga angivna mål dvs. bl.a. kontrollera utbudet och öka producenternas lönsamhet. Konkurrensverket vill peka på att horisontell utbudskontroll i syfte att erhålla bättre lönsamhet i producentledet i allt väsentligt är att se som sanktionerad kartellverksamhet. Att tillåta producentorganisationer och sammanslutningar av producentorganisationer med detta uttalade syfte är inte förenligt med konkurrensreglerna. Branschorganisationer innefattande aktörer som representerar en väsentlig andel av flera led i förädlingskedjan (produktion, saluföring och beredning) innebär dessutom en ökad möjlighet till horisontell och vertikal samordning.

Konkurrensverket är av samma skäl starkt kritiskt till reglerna i Kapitel II, avsnitt III, om utvidgning av producentorganisationers och branschorganisationers regler, som överenskommit mellan medlemmar, till att omfatta icke-medlemmar. Även dessa regler har knutits till att organisationerna ska vara "representativa" dvs. tillräckligt stora för att kunna påverka marknaden.

Konkurrensverket är vidare kritiskt till de åtgärder i form av lagringsmekanismer och utlösenpriser som tas upp i kapitel II, avsnitt V. Även dessa åtgärder leder till begränsningar av utbudet och därmed följande prishöjningar för konsumenterna.

Konkurrensverket ser en uppenbar risk att konsumenterna kommer att få betala för ökad lönsamhet i producentledet genom högre priser och sämre utbud. Att det, att döma av hur det är formulerat i förordningen, är frivilligt för medlemsstaterna att tillåta producentorganisationer och branschorganisationer ändrar inte denna slutsats.

I Kapitel V "Konkurrensregler" undantas producentorganisationers avtal, beslut och förfaranden som avser produktion eller saluföring av fiskeri- och vattenbruksprodukter eller användningen av gemensamma lagringsutrymmen, behandling, eller beredning av fiskeri- och vattenbruksprodukter från tillämpningen av Artikel 101.1 förutsatt att vissa villkor är uppfyllda. En referens till att dessa skall vara uppfyllda ges även under erkännandereglerna för branschorganisationer. På samma sätt undantas även branschorganisationers avtal, beslut och förfaranden från tillämpningen av artikel 101.1. De villkor som ställs upp för undantag är, enligt konkurrensverkets mening, inte tillräckliga för att motverka de tidigare påtalade riskerna för konkurrensbegränsning. Det är t.ex. inte nödvändigt att fastställa priser för att kunna begränsa konkurrensen om det är möjligt att begränsa utbudet.

Sammanfattningsvis avråder Konkurrensverket starkt att förslaget tillstyrks från svensk sida och uppmanar istället till att Sverige, i den vidare beredningen på EU-nivå, motsätter sig Kommissionens förslag med hänvisning till dess negativa effekter för svenska och europeiska konsumenter.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören. Föredragande har varit konkurrensakkunniga Maria Bernhardsson.

Dan Sjöblom

Maria Bernhardsson